

ชีวิตที่พอเพียง : 3030. ยุคความจริง

บทความเรื่อง [Post-Truth : The Dark Side of the Brain](#) ในนิตยสาร Scientific American Mind ฉบับเดือนกันยายน ๒๕๖๐ บอกว่ายุคนี้เป็นยุค “ยุคความจริง” โดยเฉพาะในวงการการเมือง โดยเขายกตัวอย่างประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์

ทำให้ผมคิดว่า ในเมืองไทยเราก็ใช้อย

เขาบอกว่าปรากฏการณ์ยุคความจริงแพร่หลายและนิยมทำกันในยุคนี้ เพราะเทคโนโลยีเอื้ออำนวย (เครือข่ายโซเชียล) และ [สมอง](#) มนุษย์ก็ร่วมมือด้วย คือสมองไม่ได้ทำงานอย่างแม่นยำ ยึดข้อมูลหลักฐาน แต่เต็มไปด้วยอคติ คือมักจะรับรู้เรื่องราวข่าวสารที่ตรงกับความเชื่อของตนเอง เขาบอกว่าสมองมนุษย์ชอบเรื่องราว ทั้งเรื่องจริงและเรื่องไม่จริง คนเราจึงชอบอ่านนิทาน หรือนิยาย

นักวิทยาศาสตร์สมอง ทำวิจัยสแกนสมองด้วยเครื่อง fMRI ขณะอ่านสาระจากโซเชียลมีเดีย ดูว่าสมองส่วนไหนสว่าง (ทำงาน) สัมพันธ์กับการแชร์หรือไม่แชร์ต่อ เขาสรุปว่าการแชร์หรือไม่แชร์ข่าว ขึ้นกับว่าคนนั้นคาดหวังปฏิกริยาตอบรับของผู้รับ ไม่ได้ขึ้นกับความน่าเชื่อถือของข่าว

สมองมนุษย์เสพติดการยอมรับ หรือเสพติดความพอใจจากการได้รับการยอมรับ มากกว่าความน่าเชื่อถือของข่าว

เพราะธรรมชาติของสมองมนุษย์ต้องการการยอมรับ และชอบเรื่องราว ในสมัยเด็กผมจึงได้ยินผู้ใหญ่ พูดว่าเด็กบางคนเป็นคน “ต่อแหล” คือ [กุเรื่อง](#) ขึ้นมา พูดเล่าเป็นตูเป็นตะโดยไม่มีความจริงเลย สมัยนั้นเรา เข้าใจกันว่าเป็นเพราะเด็กเหล่านั้นนิสัยไม่ดี มาถึงตอนนี้เราเข้าใจได้ว่าเป็นเพราะความอ่อนแอของสมอง ขาดการฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงในคุณธรรม จึงปล่อยธรรมชาติดั้งเดิมออกมา

มนุษย์เราก็มีทั้งด้านสว่างและด้านมืดเช่นนี้เอง การศึกษาที่แท้จะช่วยสร้างความเข้มแข็งด้านสว่าง บดบังด้านมืดลงไป

วิจารณ์ พานิช

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#)

โดย [Prof. Vicharn Panich](#) ใน [KMI Thailand](#)